

טובים השניים מן האחד על תוצאות וחשיבות המושג "צוות" בהורות

התוצאה היא תמיד תגובה שנובעת מהמעשה עצמו. על ההורים לעבור מתרבות של ענישה, לתרבות של הפעלת תוצאות, קרי: התוצאה חייבת להיות תולדה ישירה של המעשה, כמו בחיים ובמציאות. למשל: אם הילד לא הכין שיעורים בין השעות 19:00-16:00, יצטרך להכין את השיעורים בשעה 19.00 על חשבון תוכנית הטלוויזיה שהוא אוהב. ההורים צריכים לעבור להשתמש בשפה חדשה ובמונח "תוצאה" בכל פעם שהם מפעילים תוצאות חיוביות או שליליות.

היפה ביותר בעבודת צוות הוא כי תמיד יש לך אחרים בצד שלך

מעבר כזה להפעלת תוצאות כתגובות להתנהגויות לא נאותות של הילד, מחייב את ההורים בעבודת צוות. ברוב המשפחות, כל הורה "מתמקם" בקצה האחר של סולם ההתנהלות ההורית. האחד יהיה ההורה הקשוב, האמפתי, המסביר והמוותר ואילו השני יהיה ההורה התקיף, המציב גבולות ומסגרות נוקשים תוך כדי ענישה. כמובן, שמצב זה מעורר ויכוחים ומריבות בין ההורים על גישת החינוך היעילה והנכונה, על פי רוב בנוכחותם של הילדים.

הילד תופס את המציאות כך: הורה מעניש = ההורה הרע; הורה וותרן = ההורה הנפלא. תפיסה כזו כשהעצמה עלולה לערער את בטחונו ואת האמון של הילד בהוריו, לערער את בטחונו העצמי וליצור עיוות בתפיסת הילד את המושג "משפחה". יתרה מזאת, ההתנהגויות הלא נאותות מחריפות לנוכח מסרים סותרים של ההורים, אשר גם מאפשרים לילד להפיק עיל מניפולציות שתיצורנה מריבות בין ההורים ותסטינה את תשומת הלב מהתנהגויותיו שלו. על ההורים לפעול כצוות ולהחליט בהחלטה משותפת אלו תוצאות הם יפעילו בהתייחס להתנהגויותיהם של הילדים - תוצאות חיוביות ושליליות. משמעות נוספת של צוות בהתייחס לנקודה זו, היא תמיכה בקול רם של הורה אחד בהוראה או בתוצאה שהגדיר ההורה השני. תמיכה שקטה - דמומה עלולה להיתפס על ידי הילד כהתנגדות של ההורה השותק, להוראה של השני.

אחד התפקידים הבסיסיים של ההורים הוא לחנך את ילדיהם להתמודדות בחיים. שיחות על תוצאות למעשים, יכינו את הילדים טוב יותר לתפקודם כמתבגרים ואחר כך כבוגרים.

אומרים שבעבודת צוות מחלקים את העבודה כדי להכפיל את התוצאות. הדבר נכון פי כמה כשמדברים על הורות, בה לעבודת צוות מספר רבדים המשמעותיים לחינוך הילדים * ד"ר זיוה שגיא, מנכ"ל "מרכז אלה-אימון להצלחה בשיטת ד"ר שגיא", על תוצאות במקום עונשים ועל עבודת צוות בעבודת ההורות

נסו לדמיין לעצמכם את התרחיש הבא: עשיתם טעות בעבודה: לא הגשתם פרויקט או משימה בזמן או גרמתם נזק לארגון בו אתם עובדים. בעקבות האירוע המנהל שלכם מזמן אתכם לשיחה ומודיע לכם: "השבוע התוכנית שלכם לצאת עם חברים להצגה-מבוטלת! אתם מקורקעים! אסור לכם לצפות בטלוויזיה שבועיים!" כמו כן, המפתחות של הרכב החדש שקנייתם נלקחים מכם ואוסרים עליכם לנהוג חודש.

כמובן שתגובתכם תהיה שאין לו זכות לעשות זאת; שהוא לא יכול לחדור לחיכם הפרטיים ולשלול מכם דברים שאינם קשורים לתחום העבודה. אתם כמובן צודקים! ובכל זאת, אנחנו כהורים עושים זאת לילדינו חדות לבקרים.

כמה פעמים חטאנו כולנו כהורים בכך שפעלנו באופן דומה? למשל: לקחנו לילד צעצוע כאשר המורה הילד לוננה שהפריע בשיעור; מנענו ממנו מחשב או טלפון וויזיה כאשר היכה את אחיו; אסרנו עליו לצאת מהבית, או ביטלנו את דמי הכיס כשנכשל במבחן. הורים רבים משתמשים בענישה שאיננה קשורה למעשה, בשל היותם במצב של הישרדות, בגלל תחושה של אובדן שליטה וחוסר אונים.

בין עונש לתוצאה

הנחת מוצא - עונש הוא כלי לא יעיל! עונש אינו משנה התנהגות ואינו מכחיד אותה. הדבר היחיד שעונש מצליח לעשות הוא למנוע את ההתנהגות באופן חד פעמי וגם זה לא תמיד. בנוסף לחוסר יעילותם של העונשים מבחינת יכולתם לשנות התנהגויות של הילדים, רצוי להבחין בין המושגים עונש ותוצאה.

תוצאה היא דבר שנגרם מכל סוג של התנהגות. לפיכך קיימות תוצאות חיוביות ותוצאות שליליות. אם נתחזר לתרחיש על הטעות שביצעתם בעבודה, במציאות לכל טעות שלנו יש תוצאה. זהו המחיר הטבעי שאנו משלמים כתוצאה מטעות. למשל, לא הגשנו משימה בזמן, התוצאה תהיה שנצטרך להישאר במשך כמה ימים עד שעה מאוחרת בעבודה ולפיכך נאלץ לוותר על פגישה עם חברים במסעדה; החלטנו לא לקום לעבודה בבוקר, התוצאה היא חוסר נוחות פנימית, כעס של הבוס, הורדה במשכורת; סטודנט לא הגיש עבודה, התוצאה תהיה הורדת ציון.